

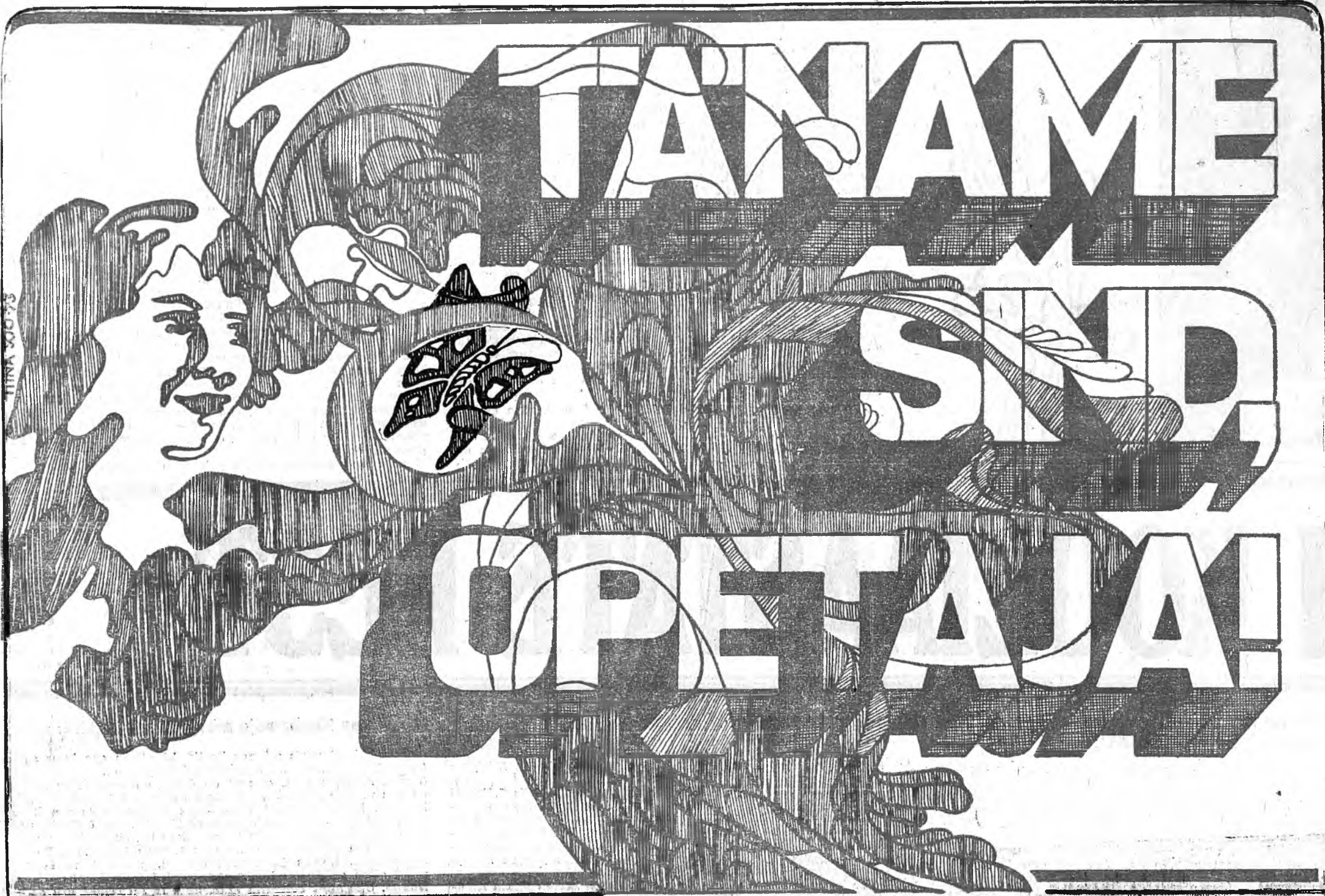
NÕUKOGUDE ÕPETAJA

EESTI NSV HARIDUSMINISTEERIUMI NING HARIDUSALA, KÕRGEMATE KOOLIDE JA TEADUSLIKE ASUTUSTE TÖÖTAJATE AMETIÜHINGU HÄÄLEKANDJA

Nr. 40 [1536]

Lauapäeval, 6. oktoobril 1973

Hind 2 kop. XXXI aastakäik

SA OLED ILUS, TARK JA HEA,
MU OMA ÕPETAJA!
SA KÕIGIST KÕIGE ROHKEM TEAD,
KUID TARKUST ENDALE EI PEA,
MIND ÕPETAD, KUS VAJA.
MA KOOLI OLIN TULNUD VAID,
SA SEDAMAID MU SÕBRAKS SAID,
JÄÄD SÕBRAKS ELUAJAKS.

KUI RANGE VAHEL OLED SA,
SIIS, PALUN, JÄLLE NAERATA!
SEST MULLE SINU NAERATUST
ON LIHTSALT VÄGA VAJA.

MAIMU LINNAMÄGI

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIDIUMI SEADLUS VABARIIGI HARIDUSALA TÖÖTAJATELE AUNIMETUSTE ANDMISE KOHTA

Teenete eest noorte õpetamisel ja kommunistlikul kasvatamisel anda Eesti NSV aunimetused järgmistele haridusala töötajatele:

EESTI NSV TEENELINE ÕPETAJA

ASARI, Nadežda Nikolai t., Tartu 6. keskkooli õpetaja.
AUNAPUU, Agnes Augusti t., Rakvere rajooni Inju lastekodu direktor.
BOGOMOLOVA, Klavdia Sergei t., Sillamäe 3. keskkooli direktori asetäitja.

PREIMAN, Niina Aleksandri t., Tallinna 14. keskkooli direktor.
HENDRIKSON, Helmi Mihkli t., Pärnu rajooni Pärnu-Jaagupe keskkooli klassi- ja koolivälise töö organisator.
JEGOROVA, Tatjana Aleksei t., Narva laste muusikakooli direktor.
KAVAK, Heintz Johani p., Paldiski rajooni Laupa kaheksaklassilise kooli direktor.
KUDORV, Tiiu Henu t., Põlva keskkooli õpetaja.
KULDEP, Armas Gustavi p., Tallinna 21. keskkooli õpetaja.

L. Koidula nimelise Pärnu 2. keskkooli direktor.
KUZMITSEVA, Maria Pjotri t., Narva 4. keskkooli õpetaja.
LEVALD, Laine Juliuise t., Vabariigikooli Õpetajate Täiendustöökeskuse direktori asetäitja.
LIHTEN, Agnessa Rudolfi t., Valga rajooni Tõrva keskkooli õpetaja.
LIIM, Allan Karli p., Eesti NSV Teaduste Akadeemia Ajaloo Instituudi vanem teaduslik töötaja.
LILLEMÄGI, Odette Johannese t., Tallinna 21. keskkooli õpetaja.

MÄLKSOO, Agnes Voldemari t., Jämeda Sovhoostehnikumi õpetaja.
RAIDE, Harri Haraldi p., Sindi keskkooli direktor.
RAJALEID, Olga Mihkli t., Tallinna 4. keskkooli direktori asetäitja.
RANNAST, Lembit Mardri p., H. Kulmani nimelise Tartu linna keskkooli õpetaja.
RANNULA, Valve Arnoldi t., A. Kestri nimelise Kohtla-Järve keskkooli direktor.
REDKIN, Albert Aleksandri p., Tallinna 31. keskkooli õpetaja.

Tallinna 31. keskkooli õpetaja.
RIITSALU, Aita Aleksandri t., Viijandi õhukeskkooli direktor.
SAARSOO, Helle Juhani t., Eesti NSV Haridusministeeriumi koolide inspektor.
SILLAM, Eha Aleksandri t., V. Kingissepa nimelise Tallinna 20. keskkooli õpetaja.
SÜÖT, Silvia, Kuremaa Sovhoostehnikumi õpetaja.
TAMM, Meta Karli t., V. Kingissepa nim. Kingissepa keskkooli õpetaja.

VOITK, Ellen Elmari t., Tartu 7. keskkooli direktori asetäitja.
EESTI NSV TEENELINE KUTSEHARIDUSTÖÖTAJA
POOLAK, Arnold Aleksei p., M. Aitsami nimelise Vigala maakeskkooli meister.
A. VADER, Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi esimees
V. VAHT, Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi sekretär

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIDIUMI AUKIRJAD

Viljaka töö eest noorte õpetamisel ja kommunistlikul kasvatamisel anda Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi aukirjad järgmistele haridusala töötajad:

ALLIK, Hilja Juliuise t., Haapsalu 1. keskkooli õpetaja.
AUNASTE, Lore Boris t., Tallinna Kergejõustuse Tehnikumi õpetaja.
GARNOK, Viktor Antoni p., Tallinna M. I. Kalini nimelise Elektrotehnika Tehase direktor.
GEIKER, Ilja Ruvini p., J. Anveldi nimelise Narva 9. kaheksaklassilise kooli õpetaja.
GRININ, Nikolai Georgi p., Põlva rajooni Mooste kaheksaklassilise kooli direktor.
GURJANOVA, Ljudmilla Ivani t., Tallinna 25. keskkooli õpetaja.
ISSATSENOVA, Vaika, Narva

Polütehnikumi kaugõppeosakonna juhataja.
JESABELL, Enno Aleksandri p., Tihemäe Sovhoostehnikumi õpetaja.
JÄRV, Armula Korneliuse t., A. H. Tammsaare nimelise Tartu 1. keskkooli õpetaja.
KAARDE, Heiti Johannese p., kirjastuse «Valgus» humanitaaraine õpikute toimetuse juhataja.
KALDA, Merri Jaani t., Võru 1. kaheksaklassilise kooli direktori asetäitja.
KALDMA, Aino Erichi t., Pärnu 4. keskkooli õpetaja.
KARM, Aime Heinrichi t., Tartu Muusikakooli õpetaja.
KARPOVA, Zinaida Ilja t., Paldiski keskkooli klassi- ja koolivälise töö organisator.
KESKOLA, Hain-Andres Danieli p., Kahtla Näidisovhoostehnikumi õpetaja.
KRUGLOVA, Zinaida Aleksei t., Tapa 2. keskkooli õpetaja.

KORY, Medea Hugo t., Tartu Rajooni TSN Täitevkomitee haridusosakonna inspektor.
LASSMANN, Niina Hartmuti t., kirjastuse «Valgus» vanemtoimetaja.
LEPIK, Helgi Jüri t., J. Anveldi nimelise Tartu Pedagoogilise Kooli õpetaja.
LUTS, Jüri Augusti t., Vabariigikooli Õpetajate Täiendustöökeskuse kabinetijuhataja.
MEIDL, Endel-Alfred Eduardi p., C. R. Jakobsoni nimelise Viljandi 1. keskkooli õpetaja.
MICHALSKI, Viive-Alice Karli t., Valga rajooni Tõrva kaheksaklassilise kooli õpetaja.
MOLDON, Tamara Aleksandri t., A. Kreibergi nimelise Narva linnakooli õpetaja.
MUREL, Aksel Richardi p., Võru rajooni Rõuge kaheksaklassilise kooli direktor.
MÄNDAR, Eleida Samueli t.,

Kingissepa rajooni Kärja kaheksaklassilise kooli õpetaja.
NADOL, Heide de Eina Jaani t., Jõgeva rajooni Puurmani keskkooli õpetaja.
NAEL, Elvi Elmari t., Põlva rajooni Rõpina keskkooli õpetaja.
NIPPER, Otto Aleksandri p., Rapla rajooni Ed. Viide nimelise Juuru keskkooli õpetaja.
OLENEV, Mihhail Ivani p., Tartu kaugõppekeskkooli õpetaja.
ORDLIK, Helgi Villemi t., Tallinna 2. keskkooli õpetaja.
PALU, Matti Konstantini p., Tallinna Polütehnikumi õpetaja.
PETROVA, Maria Paveli t., Tapa erikooli kasvataja.
PETROVITSEVA, Zinaida Ilja t., Kohtla-Järve 9. kaheksaklassilise kooli õpetaja.
PIEL, Maria Rudolfi t., Tallinna 1. keskkooli õpetaja.
PIRSALU, Liidia Eduardi t., Rakvere Rajooni TSN Täitevkomitee haridusosakonna inspektor.

POHLA, Klavdia Johannese t., EKP Rakvere Rajoonikomitee inspektori asetäitja.
PUNDI, Raimund Aleksandri p., Tallinna spordiinternaatkooli õpetaja.
PÄEVA, Vaika Jüri t., Harju rajooni Keila 1. keskkooli direktori asetäitja.
RANASTE, Aino Aleksandri t., Rakvere rajooni Vajangu kaheksaklassilise kooli direktor.
RATASEPP, Väino Eduardi p., Eesti NSV Pedagoogika Teadusliku Uurimise Instituudi vanem teaduslik töötaja.
RONDIK, Sven Haraldi p., Eesti NSV Haridusministeeriumi osakonnajuhataja.
ROOSMÄE, Maria Augusti t., Tartu 3. keskkooli klassi- ja koolivälise töö organisator.
SARRI, Velli Johannese t., Kohtla-Järve rajooni Püssi keskkooli õpetaja.
SILDRE, Ellen Johannese t.,

Harju rajooni Vasalemma kaheksaklassilise kooli õpetaja.
SOBOLEVA, Tamara Pjotri t., Tallinna 53. keskkooli direktori asetäitja.
SOLOVEI, Pronja Grigori t., Tallinna 15. keskkooli õpetaja.
SOOVIK, Elvi Juhani t., Tallinna linnakooli nr. 19 õpetaja.
TAMM, Kalju Leonhardi p., Paldiski rajooni Tõrva keskkooli direktori asetäitja.
TAMMPOLO, Virve Eduardi t., Hiiumaa rajooni Suuremõisa kaheksaklassilise kooli õpetaja.
TERAS, Elli Antoni t., Pärnu rajooni Tõstamaa kaheksaklassilise kooli direktor.
VALLIMÄE, Grete Hermari t., Kohtla-Järve rajooni J. Anveldi nimelise Toila kaheksaklassilise kooli õpetaja.
VOOLAI, Herta Roberti t., Harju rajooni Saku kaheksaklassilise kooli direktori asetäitja.

MINISTEERIUM JA AMETIÜHING ANDSID ÜHISE AUKIRJA

Eesti NSV Haridusministeeriumi ja Haridusala, Kõrgemate Koolide ja Teaduslike Asutuste Töötajate Ametiühingu Vabariigikomitee ühise aukirja pälvivad viljaka pedagoogilise töö eest järgmistele pedagoogide ja haridustöötajad:

Piivi EENPOLLU, Tallinna 42. keskkooli õpetaja.
Heili EICHE, Sonda 8-kl. kooli vanempeoneerijuh.
Maie ELIAS, J. Anveldi nim. Tartu Pedagoogilise Kooli õpetaja.

Meeta AAVASALU, Kõrvküla 8-kl. kooli õpetaja.
Anita ABROSSIMOVA, Narva 11. keskkooli direktor.
Elfrida ADAMSON, Tallinna 24. keskkooli õpetaja.
Vaika ADER, Tallinna 34. 8-kl. kooli direktori asetäitja õppealal.
Aime AKKERTA, Järve keskkooli õpetaja.
Raisa ALEV, Tallinna Kaugõppekeskkooli õpetaja.
Jüta ALISTE, Tõrvere lastepäevakodu kasvataja.
Elina ALLAST, Harju rajooni Risti 8-kl. kooli õpetaja.
Ilmi-Vallriide ALLES, Lahmuse erintäienduskooli õpetaja.
Silvi ANNUSSAAR, Pärnu Rajooni TSN TK haridusosakonna koolide inspektor.
Oie ANNUK, Põltsamaa keskkooli õpetaja.
Vladimir ANTOSIN, Kohtla-Järve 13. keskkooli õpetaja.
Liidia ARHIPOVA, Tartu 4. keskkooli õpetaja.
Loreida ARUSALU, Vastseliina lastepäevakodu juhataja.
Kiira AULIK, Vabariigikooli Kabineti treener-inspektor.
Liisa BAKLANOVA, Turba keskkooli õpetaja.
Zinaida BARANETS, Valga 3. 8-kl. kooli õpetaja.
Jekaterina BELOVA, Sillamäe 1. 8-kl. kooli direktori asetäitja õppealal.
Alfred BENDER, J. Anveldi nim. Tartu Pedagoogilise Kooli õpetaja.
Klavdia BESPOJASSOVA, Tallinna 31. keskkooli õpetaja.
Aleksandra BITSEVINA, Elva keskkooli direktori asetäitja õppealal.
Anna BLINOVA, Tallinna 23. keskkooli õpetaja.
Tatjana BRANDUKOVA, Tartu 13. 8-kl. kooli kasvataja.
Ingrid BARENKLAU, Turba keskkooli õpetaja.
Maie DEIFEL, J. Anveldi nim. Tartu Pedagoogilise Kooli Harjutuskooli õpetaja.
Antonina DENISJUK, Valga 2. keskkooli õpetaja.
Lehti DORCH, Haapsalu rajooni Risti 8-kl. kooli õpetaja.

Aasa ELLERHEIN, Haapsalu sarnatoorse internaatkooli õpetaja.
Veritje-Eda EPPO, Puikuu erikooli kasvataja.
Irina ERBSEN, Tallinna 19. keskkooli õpetaja.
Jelena GAVRIK, Tallinna 9. 8-kl. kooli õpetaja.
Veera GEORGIEVA, Narva 7. keskkooli õpetaja.
Diana GLADOSEVA, Narva Laste ja Noorte Spordikooli inspektor.
Tiiu GOIDIN, Pärnu Rajooni TSN TK haridusosakonna kasvatustöö inspektor.
Isser GOLDMAN, Tallinna 14. keskkooli õpetaja.
Valentina GOROHHOVA, Viikonna 8-kl. kooli õpetaja.
Praskovia GRINKINA, Õpetajate Täiendustöökeskuse metoodik.
Tiit HAIMRE, Eesti NSV Haridusministeeriumi koolide inspektor.
Herta HALLIK, Pärnu lastekodu kasvataja.
Inna HARU, Tallinna 2. keskkooli õpetaja.
Aino HEIN, Tartu Linna Laste ja Noorte Spordikooli treener.
Elka HEINSSOO, Varstu keskkooli õpetaja.
Evi HIIUVÄIN, Muraste 8-kl. kooli vanempeoneerijuh.
Maimo HÖBESSAAR, Kärja keskkooli õpetaja.
Tatjana IGONATJEVA, Rapla keskkooli õpetaja.
Jelena ILJINA, Tallinna 51. keskkooli direktori asetäitja õppealal.
Aleksandra ILIUSOVA, Narva 3. 8-kl. kooli õpetaja.
Lea ILLAK, Riidaja 8-kl. kooli õpetaja.
Klavdia BESPOJASSOVA, Tallinna 31. keskkooli õpetaja.
Aleksandra BITSEVINA, Elva keskkooli direktori asetäitja õppealal.
Anna BLINOVA, Tallinna 23. keskkooli õpetaja.
Tatjana BRANDUKOVA, Tartu 13. 8-kl. kooli kasvataja.
Ingrid BARENKLAU, Turba keskkooli õpetaja.
Maie DEIFEL, J. Anveldi nim. Tartu Pedagoogilise Kooli Harjutuskooli õpetaja.
Antonina DENISJUK, Valga 2. keskkooli õpetaja.
Lehti DORCH, Haapsalu rajooni Risti 8-kl. kooli õpetaja.

NEED, KELLE TÖÖD HINNATI RINNAMÄRGIGA «HARIDUSTÖÖ EESRINDLANE»

Viljaka pedagoogilise töö eest said rinnamärgi «Haridustöö eesrindlane» järgmistele pedagoogide ja haridustöötajad:

Voldemar AASMA, Sauga 8-kl. kooli direktor.
Aime AASMÄE, Tallinna Linna TSN TK haridusosakonna koolide inspektor.
Uno AAVOLA, Tallinna Spordinternaatkooli Otepää filiaali treener.
Irmgard AEDMA, Põlvere 8-kl. kooli direktor.

Vilma AINOMÄE, Tallinna 7. keskkooli õpetaja.
Mävi ANDREA, Koonga 8-kl. kooli vanempeoneerijuh.
Malle ANILO, Tallinna 52. 8-kl. kooli õpetaja.
Vilma ASTE, Kingissepa 2. lastepäevakodu kasvataja.
Antonina BABKOVSKAJA, Narva 6. keskkooli õpetaja.
Lev BARSOV, Paldiski keskkooli direktor.
Alevina BAZANOVA, Narva 6. keskkooli direktor.
Viit-Reet DANEVSKAJA, Pärnu Linna TSN TK haridusosakonna kasvatustöö inspektor.
Helgi-Leili EBROK, J. Anveldi nim. Toila 8-kl. kooli õpetaja.
Mall EESSAAR, Muraste 8-kl. kooli direktori asetäitja õppealal.
Aino EHALA, Jõgeva Rajooni TSN TK haridusosakonna koolide inspektor.
Elvi EINASTE, Pärnu 6. 8-kl. kooli õpetaja.
Maria GAVRINA, Kohtla-Järve 1. internaatkooli vanemkasvataja.
Ivan GOLOVKOV, Tallinna 5. 8-kl. kooli õpetaja.

Tamara GRIGORJEVA, Klooga keskkooli õpetaja.
Valve HALDRE, Tartu sanatoorse keskkooli õpetaja.
Hilja HEIDMETS, Pärnu 6. 8-kl. kooli õpetaja.
Helgi HEIN, J. Anveldi nim. Toila 8-kl. kooli direktori asetäitja õppealal.
Niina HOHLUNOVA, J. Anveldi nim. Narva 9. 8-kl. kooli õpetaja.
Heli ILJÄRV, Haapsalu 1. 8-kl. kooli õpetaja.

Silvia JANSON, Kingissepa algkooli õpetaja.
Niina JERSOVA, Tallinna 33. keskkooli õpetaja.
Nadežda JURPOLSKAJA, Kohtla-Järve 16. 8-kl. kooli õpetaja.
Hilda JÖESALU, Pärnu 9. 8-kl. kooli direktor.
Margareta JÖGI, Kingissepa Rajooni TSN TK haridusosakonna koolide inspektor.
Helju JÄGER, Võru 1. 8-kl. kooli õpetaja.
Aime KALA, Eesti Tõrähva

Kommuuni nim. Narva 2. keskkooli õpetaja.
Aleksandra KALUTSKIH, Tallinna 26. keskkooli õpetaja.
Leida KALVIK, Väike-Maarja keskkooli õpetaja.
Elle-Mai KANA, J. Liivi nim. Alatskivi keskkooli õpetaja.
Raivo KARJAMAA, Kärja keskkooli õpetaja.
Valli KARU, A. Müürisepa nim. Orissaare keskkooli õpetaja.

(Järg 4. lk.)

Eesti NSV Haridusministeeriumi koolide inspektor HELLE SAARSOO on teenekas haridusvõitleja. 22 aastat tagasi alustas ta tööd õpetajana. Viimased kümme aastat on ta ministeeriumi inspektorina korraldanud ja suunanud matemaatika õpetamist meie vabariigi koolides. Osavõtt õpikute ja programmide koostamisest, mitmete brošüüride kirjutamine, täppiseaduste olümpiaade organiseerimine, agar kaastööline ühiskondliku pedagoogika uurimisinstituudi tegevuses — see ei ole tema tegemiste täielik loetelu. Pedagoogilises ajakirjanduses on ta hinnanud siut-kate kirjutiste autorina.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium andis Helle Saarsoole Eesti NSV teenelise õpetaja aunimetuse.

AITAH KOOLIAASTATE EEST

Eesti NSV TA Ajaloo-Instituudi filosoofia sektori juhataja LEMBIT VALT:

Vastloodud keskkool vabariigikaugeimas nurgas. Ruumikitsus. Õppevahendite nappus. Ei jätku valgustusprobleemi... Nii algas sõjajärgsetel aastatel töö Vastseliina keskkoolis. Õpetajadki enamuses selle ameti alustajad. Nende südikus ja entusiasm pidi paratamatult toime tulema niisugustegi asjadega, mille kohta nüüd ütlesime, et ilma materiaalsete eelduste otsustava parandamiseta pole eeloleval perioodil võimalik... jne. jne. Ja tüdiki toime. Enamasti.

Kõige rohkem on meelde jäänud õpetaja Georgi Petšnikovi geograafiatunnid. Kus asub see või teine saar, linn või jõelüüsi, seda küsis õpetaja G. Petšnikov meilt ainult siis, kui oli selge, et p ä r i s küsimustest keegi jagu ei saa. Päris küsimus oli temal ikka ja alati, m i k s need või teised asjad laias maailmas on just nii ja mitte teisemoodi. Järdlevalt mõlemat, põhjuse ja muude seoste leidmist nähtustevahel istutas meisse see tübi koolimees. Kooli e s t e r.

Ja kas me pole praegugi hädas sellega, et vähe seotatud, kuid kiirelt kasvav faktide tulv kipub üle ujutama programme ja õpilaste päid. Et analüüsime, arutlus- ja seostamisvõime edenevad hulga niigalalt kui «materjali läbivõtmine». Et teadmised kipuvad jääma inertseks andmetemassiks. Et maailmapildi kujutuse tõttu ei kujune valmisolekut põhimõtetelisel uut laadi nähtuste mõistmiseks.

Ah et koolitükke polegi nüüd enam vaja õppida, muudkui kultiveeritagu arutlemisvõimet?

«Õpetage meid mõtlema, ärge sundige lugema pakse raamatuid» — sellist taotlust kohtab mõnigi kord kõrgemas koolis filosoofiat õpetades.

«Mõtlemine» ilma lähteandmetest, ilma faktide valdamiseta on viljatu ajuaevamine, veski tühjal ringijamine, tühi-targutamine. Empiiriline asjatundmine käsitakse teoreetilise arutlemise- ning mõtestamisvõimega — see on toimeka, edasi-viiva mõtlemise lihtne valem. Väga lihtne. Väga raske.

Sportilaevade Eksperimentaaltehase inseneritehnoloog HILLE MÄESALU:

Õpetaja... Neid on õpinguaastate jooksul olnud palju ja igaüks neist on midagi andnud ning igaüks neist tuleb tänulik olla... Ent keskkooliaastastest on kõige elavamalt meelde jäänud üks — viimane. Lõpetasin 11-a klassi Tallinna 10. õhtukoolis. (Olin pärast 10. klassi õpetamist suvel meelepäraselt tööl olnud ja sealt ka otsus õhtukooli kasuks). Juhtusin seal suurepäraselt, väljakujunenud klassikollektiivi, koosseisult õppimishuviliste noorte hulka. See oli omaette elamus, sest klassikollektiiv, kes seda ka tegelikult oli, sattusin esmakordselt (päevakoolis meil seda sellisel kujul ei olnud). Inimene, kes niisugust kollektiivi oli aidanud kujundada, oli klassijuhataja Helju Kreis, kes õpetas meile ühtlasi eesti keelt ja kirjandust. Mõlemat oma tööst tegi ta võrdväärsel kombel. Meie meelest olid tal kõik õpetajale vajalikud omadused, millest eriti hindasime tema pikka meelt, rahulikkust, oskust iga asja tuum välja selgitada, meilegi rahulikkust sisendada, meist aru saada. Me austasime teda tohutult, esmajoones aga selle pärast, et ta oskas olla kui vanem seltsimees, ei olnud seda pidevat õpilase-õpetaja-tunnet, mistõttu üldiselt meid tema täiesti, hingepõhjani, kõige hellemateski probleemides.

Õhtukoolis oli üldse rohkem meelejäänud õpetajaid. Väga hea ainesetuse ja rahuliku käitumise poolest pidasime väga lugu matemaatikaõpetajast Urve Korolilt. Oma energilisuse ja huvitava tunnidega on meelde jäänud füüsikaõpetaja Mirjam Kaber. Tütu temale hakkasin füüsikale tähelepanu pöörama. Mind kui päevakooli kasvandikku hämmastas õhtukooli õpetajate suhtumine oma õpilastesse, see oli teistsugune, väga-väga inimlik. Seda on raske sõnastada, aga see on jäänud hinge. Tütu meie suurepärasele klassikollektiivile ja õpetajale on jäänud viimase kooliaasta iga ainumus koolipäev meelde kui rõõmupäev.

Õpinguaastad on pannud mind vahet tegema kahe mõiste — pedagoogi ja õppejõu mõiste vahel. Esimesed on need, kes tunnevad pedagoogikat ja psühholoogiat ning seda oma töös ka rakendavad, teised aga ei jõua kunagi õpilastele lähedale. Seepärast tahaksingi eriti tänada just pedagooge selle sõna kõige täpsemas tähenduses. Mul on heameel, et neid on olnud iga koolis, kus olen õppinud.

Tallinna Linna Siseasjade Valitsuse kriminaaljäreleinspektor SVJATOSLAV GOLITSÕN:

Õpetajail, kes koolipölvest millegagi meelde on jäänud, on palju, kuid eelkõige meenub endine klassijuhataja 37. 8-klassi-isse kooli päevilt — Maria Antonovna Ragulina. Praegu töötab ta Tallinna 15. keskkoolis.

Ta oli (ja on kindlasti veel praegugi) väga hea matemaatika-õpetaja, kuid kui ma mõtlen õpetajast kui inimesest, on mul prototüübiks nimelt tema: südamelik, suudab sisse elada õpilaste mõttemaailma, neid mõista. Tal ei olnud oma ajast õpilaste jaoks kunagi kahju. Klassijuhatajana tegi ta mitte niivõrd ise, kui võrd õpetas meid iseseisvalt tegutsema. Mäletan — korraldasime klassiohtuid, ta oli ikka meiega, kuid ometi oli meil tunne, et tuleme kõigega ise toime, suudame palju. Võib-olla sellepärast nad ei klassiohtud nii eredalt mäluu on sööbinudki. Ta oli väga nõudlik, nõudis täpsust ja kasvatas meis korraharjumusi. Mingei määril ilmevaid iga inimeses jooned, mida tal on andnud vanemad ja õpetajad. Praegu kriminaaljäreleinspektorina töötades tunnen eriti, kui vajalik on täpsus, millele õpetaja Ragulina nii palju rõhku pani.

Meile imponeeris, et teda korduvalt valiti partei-algorganisatsioon sekretäriks. Oppisin kaheksaklassilises koolis ajal, mil komсомолit hakati võtma 14-aastaselt, väga paljudel meie hulgast oli komсомолit astumisel tema soovitus, ka minu.

Maria Antonovna oli õpetajana range, kuid kui ta meid karistas, siis väga õiglaselt. Pole ime, et õpilased suhtusid temasse väga hästi. Mäletan 8. klassi sellist juhtumit. Tähtsime naistepäeva puhul oma õpetajat millegagi rõõmustada ja valmistasi me talle ise lauakammi, kuid just naistepäeva eel õpetaja haigestus. Viisime talle siis kingituse koju delegatsiooniga ja rõõmu oli kui palju!

Nagu juba öeldud, aineõpetajana oli Maria Antonovna väga tugev, ehkki õpetas niisugust raskest ainet nagu matemaatika. Tema tunnis ei olnud 45 minutit kunagi koormaks. Ta selgitas väga arusaadavalt ja huvitavalt ning aeg möödus märkamatu. Kes ei osanud, nagu matemaatikas ikka juhtub, või oli puudunud, jäi pärast tunde ja lüngad tehti kohe tasa. Oma aega õpetaja sellisel juhul ei arvestanud. Sattusin tema klassi poolest õppeaastast, kaugele kolimise ja koolide vahetuse tõttu läks õppeaasta kaduma. Palju tuli järele õppida ja ei tea, kuidas sellega toime oleksin tulnud, kui mitte õpetaja nii palju poleks aidanud. Matemaatikuid meist kõigest muidugi ei saanud, kuid usun, et tööarmastust ja vastutustunnet üldiselt ülesannete täitmise eest on õpetaja Ragulina klassis õpetanud aastad andnud meile kõigile.

Maria Antonovna ei ole tänini kaotanud huvi oma endiste õpilaste vastu ja see teeb kohtumised temaga meeldivaks. Paar aastat tagasi sain teada, et teda on autasustatud Oktoobrirevolutsiooni ordeniga. Olas siiralt rõõmus — ta on selle auga ära teeninud.

TRÜ ajaloo-defektoloogiateaduskonna 5. kursuse üliõpilane KAI PRODO:

Kui meenutan kooli, siis soojemad tunded on jäänud neljast esimesest kooliaastast. Selles valguses mäletan ka oma esimest õpetajat Natalie Mäesalu. Ei meenugi enam üksikuid, mis räägiks usutavalt õpetaja tühidusest või põhjendaks lapse kiindumust. Küllap ei osanud tolles eas neid näha, veel vähem endale või teistele selgeks teha. Aga me armastasime oma esimest õpetajat ja tema oli see, kes istutas meisse kooli vastu soojustunde, mis jäi püsima hulgaks aastateks.

Heites tagasipilgu keskkooliaastatele ja võrreldes neid praegustega, siis tundub hetkel küll võitvat üliõpilaspõlv. Õpitav on huvitavam; palju sellest, mis näis tarbetuna, on ära jäänud; ainekäsitus ja õppesüsteem on meelepärasemad, kui oli keskkooli viimastes klassides «igaks-tunniks-õppimine». Eeskätt aga — võimalus süveneda lemmikainetesse!

Miks ma defektoloogia valisin? Meil Tallinna 10. keskkoolis oli meditsiinklass. Seal hakkas aine mulle meeldima. Arstiks õppimiseks ei leidnud küllalt julgust. Kartsin, et ei pea vastu kõigile neile praktikumidele. Nii jäingi defektoloogia — aasta eest avatud eriala juurde.

Ei ole veel mõõdunud kuigivõrd aega keskkoolist lahkumisele ja juba on muutunud mitmedki kriteeriumid. Tagasipilv näitab koolielu mõneti teisenä. Täpalt, kui suur oli õpetaja isiku osa aine huvitavuses. Mulle küll «istusid» reaalained, peale keemia, aga matemaatika hakkas tõsiselt meeldima peamiselt õpetaja Mall Paltseri tõttu. On õpetajaid, kes on üha lähed ja naeratavad, ent see pole veel seal Alati naeratavas näos võib mõnikord olla teeskustus, õpetajapossi, lahusega ülepakkumist. Õpetaja Paltseri ei naeratanud sageli, ammugi mitte alati. Tema naeratus oli pigem sisemine. Tema lahkus, objektiivsus ja õiglus jäid alati muutumatuks, ükskõik, missugune ta meeleolu oligi.

Nüüd, tagantjärele, kui oled näinud kooli pisut õpetaja pilgu-ga, oskad sellist õpetajat veelgi rohkem hinnata kui temaga iga päev kokku puutudes.

Kõik õpetajad pole ühtmoodi ega ole vist ka õpilastel välja kujunenud mingit lemmikõpetaja tüüpi. Oplane ootab õpetaja siirust ja teesklematust, seda, et ta oleks inimene nagu ta on. Iseloomult väga vastandlikud õpetajad võivad õpilastele lähedasteks saada — igaüks omal viisil.

Eesti keele ja kirjanduse õpetaja Linda Pelt oli hoopis vastand õpetaja Paltserile. Ta ei varjand oma tundeid meie eest. Ta vaimustus kirjandusest ja nakatas ka meid. Meenub Vargamäe Mari surmastseen tema ettekanades, mis ei suutnud külmaks jätta isegi klassi suurimaid müramehi ja skeptikuid...

Tema kirjanduslik silmaring on avar ja saime temalt lisa küll kirjandussündmustest, küll uudiskirjandusest, küll süvenemise nendesegi teostes, mida programm pealiskaudselt näidis. Õpetaja Pelt rõhutas, et me peame ja saame õppida ka grammatikat — ja saimegi!

Kas ei anna see kõik küllalt põhjust tänada ÕPETAJAT!

Klaasikunstmik PEETER RUDAS:

Kõige eredamad muljed õpetajatest pärinevad mul Riisipere lastekodu päevist.

Meeldima mälestuse, võib-olla tugevaimad, jättis 7. klassi juhataja, eesti keele õpetaja Kolluk. (Eesimesid mäletan vähestel, sest meil polnud kombeks neid teada ega nimetada.) Ta oli alati rahulik: võis isegi külme korda kedagi korrale kutsuda, aga ikka häält kõrgendamata, leebelt. Ta oli peen psühholoog ja oskas lastega rääkida. Temast on mälu jäänud midagi head, erilaadset, mida tagantjärele on raske seletada.

Mälestusi reastades küünib esile veel eesti keele õpetaja Raid-maa. Ta oli väga korrektne inimene. Nõudis o m a. Ta andis ka oma. Olen ise ettevalmistamiskursustel joonistamist juhendanud, nüüd tean, mis tähendab anda ja nõuda oma.

Huvitavaimad oli ajalooõpetaja Ilmjärve. Ta jutustas ajalugu nii suure vaimustuse ja kaasaelamisega, justnagu polnukski see õppeaine. Huvitavina kuulsime tema jutustusi Spartacusest ja Rooma riigi varamisest. Arvestasini seepärast võisinki ohtul kõigepealt käsi ajada. Joonistasin ajalooühikuteks Spartacus rüüstet, relvi ja Rooma kaardi.

Inimesena oli õpetaja Ilmjärve omapärane. Mäletan, et tal oli jalgratas. Kui keegi talle sõidu ajal ette jäi, tavatses ta hüüda: «Best ää, tige ratas tuleb!»

Matemaatika mulle ei meeldinud. Algebra veel kuidagi, aga aritmeetika tekstülesanded jäid arusaamatuks. Eriti sedalaadi nõksuga, kus rong väljus punktist A ja auto punktist B. Mis sellega ühenduses arvatada tuli, käis mulle üle jõu. Hiljem geomeetria meeldis, sest selles oli midagi kujutavat, ühtsusk-tiga.

Mul on olnud väga häid matemaatikaõpetajaid. Lastekodupäevist meenub õpetaja ja kasvataja Usai. Tore inimene. Üldse oli kasvataja õpetajast osamem. Kasvataja aias hommikul üles, pani riidesse, viis sööma, käis meiega saunas ja õhtul saatis magama.

Kõige eredam mälestus on mul muusikaõpetaja Oskar Jõelaidist, kellega jäi pärast Riisiperet tihedam kontakt. Tema tiris mind muusikasse.

Mäletan, kui ta tuli. Olime kas 5. või 6. klassis. Ta ei tundnud meist kedagi. Leppisime kokku, et ütleme talle valenimed. Kui järg minugi jõudis, tõusin püsti ja ütlesin: «Juhan Jalgratas!» Klass pahvatas naerma. Õpetaja vaatas päevikusse ja ütles, et sellenimelist ei ole. Vale eest aeti mind ukse taha.

Temaga tegime orkestri. Algul tõi ta fannfaarid ja õpetas mängima. Hommikuti mängisime äratust, pidulikelt sündmustel kut-sungeid. Oli alles uuke tunne, kui seisime ülesrivistunud, lipud lehvisid ja meie puhusime fannfaari.

Seejärel tõi ta trompetid, sest algus oli juba käes. Et kerge-mini õppida, kirjutas ta nootide asemel sõrmekirja. Mängima hakkasime küll kiiresti, aga hiljem oli raske noodi järgi har-juda.

Ilusaimad mälestused ongi väljasõidud orkestriga ja esimesed raadios. Käisime Keila laulupäeval ja mängisime maha kõik marsid. Minu muusikaarmastus pärineb just sellest ajast.

Õpetaja Jõelaid oskas oma ettevõtmistele head reklaami teha. Proovide ja esinemise ajal tegi ta aknad lahti, et mäng kauge-le kostaks. Ta ei meeltanud publikut kokku mitte raha pärast, vaid tahtis nautida oma töövilja. Selle nimel tasus ka reklaami teha.

Viiulit õppisin õpetaja-Vabarnalt. See omapärane inimene armastas üksi viiulit mängida. Kui kogunesime ukse taha tema imekaunist mängu kuulama, olime tõepoolest hiirvõltsed. Mäletan, et poisid ei tahtnud hommikuti võimlema minna. Aga kui õpetaja saadis viiulit mängima hakkas, tulid kõik sinna ajamata ja käskimata. Pärast võimeldi heameelega.

Hea õpetaja oli direktor Vares. Arataja. Oma bioloogiatundi-desse tõi ta kaasa täimi ja viis meid loodust vaatama. Arvan, et temagi on mulle õpetanud midagi väga olulist, sest taime-de ja lillede tundmine on nende kujutamiseks vajalik.

Riisiperi lastekodu õitseajal oli Ago Tederi ajal. Olin siis juba suur pois ja mineja. Aga nii me seda aega oleme omavahel ni-metanud. Enne teda oli meil palju pilli-palla, tema suutis korra luua. Kui pedagoog ja kasvataja jäi ta oma nõudmiste juurde. Ta harjutas lapsi maast-madalast kohusetundlikuks.

Lastekodupäevist on mul veel üks heil mälestus — meie koki Kiti. Me mõne poisiga lausa kiindusime temasse. Temaga kujunes ligem kontakt kui mõne kasvatajaga. Temas olisime rohkemast. Käisime teda kõigis aiatas; toime kütet ja kooris-me kartuleid. Tema andis meile vahel paremat süüa. Aga ega me teda seepärast abistanud. Kiti oli lihtsalt tore aidata, sest ta oli hea inimene.

Ma ei või nimetada ühtki õpetajat, kes oleks mind otseselt suunanud minu praeguse elukutse juurde, aga killeks olen korjanud nii ühelt kui ka teiselt. Igaüks on midagi andnud.

Tallinna 24. keskkoolis (tollal ei olnud veel erikallakut) kor-raldati joonistamisainet. Mina joonistasin sarja vene kirjanike portreid. Näitusel sain 1 koha — raamatu. See tiivustas ja tol-lest ajast alates mäletan kunstihuvi kujunevat. Minu elus sai määravaks töö.

Minu õpetajad olid head — hea mõtte.

Tallinna Kaubamaja müüja AINO NELKE:

Olen küinud päris mitmes koolis. Lõpetasin aga kuus aastat tagasi Tõru keskkooli. Esimestest klassidest on mul vähe mälestusi. Mäletan vaid, et mul oli õpetaja Karu. Kõige rohkem on aga meelde jäänud mu õpetaja juurest kuni kaheksanda klassini. Käisin tookord Tõrulinna keskkoolis ja mu klassi juhatajaks oli õpetaja Alviine Läti. Ta oli meie õpilaste vastu siiras. Eks me tegime ikka koerustikke ka. Ta oskas kõik need kuidagi ära lahendada. Mina sain temaga hästi läbi. Kui ma seitsmendast klassis komсомолit astusin, mäletan, ta ütles, et nüüd aitab «Sädeme» lugemisest, tuleb hakata lugema «Noorte Häält». Üks kord valetasin talle, kuid ta sai sellest aru ja mul oli hirmus häbi. Ta oli juba tookord küllalt eakas ja peaks praegu umbes 75-aastane olema, sest kui ma lõpetasin keskkooli, jättis ka tema õpetajaametiga hilvasti. Oma vanuse tõttu ei jõudnud ta meiega nii palju kaasas käia, kui ehk oleksime tahtnud. Siis on mulle meelde jäänud veel füüsikaõpetaja, samuti ajalooõpetaja Jaakson. Mulle endale ajalugu meeldis väga, ja sellepärast ka õpetaja meeldis, et aine meeldis... Võib-olla oli see aga vastupidist.

Meil oli keskkoolis kaubanduse eriala. Aasta töötasin, ja siis läksin seda ala tekkimuni edasi õppima. Nüüd kahtsen, et kohe sama eriala kõrgemas kooli õppima ei läinud. Kaubandustehnikumist on mulle meelde jäänud raamatupidamise ja arvutustehnikat õpetaja Vaarman. Olime keskkooli banasil õppiv grupp, seepärast meeldis, et meiega suheldi nagu vanematega, nagu omaisugustega. Samuti meeldisid mulle kaubanduse eriala õppejõud Kees ja Kukk.

Ja kui mult küsitaks, milline õpetaja mulle meeldib, siis vastaksin, et nõudlik õpetaja, kes hästi ainet seletaks ja kahtsesi ei paneks... ja ka selline, keda võiks usaldada. Niisugune oli õpetaja Läti.

Koolis õpiti pole mõnda külge maha joosnud. Praeguses töös on sellest palju kasu. Kui oleksin kohe tehnikumi läinud, siis oleksin pidanud aasta-kahega keskkoolikursuse läbi õppi-ma ja see oleks jäänud väga pinnapealseks. Otsa minu erialal on väga tähtis matemaatika oskamine — peab peast kiiresti arvutama. Matemaatikalet oleks võinud rohkemgi olla, eriti teh-nikumis... Ja muidugi, väga tähtsad on keeled, eriti vene keel. Keskkoolis ei oska alati mõistagi, kui vajalik see elus on.

Eesti NSV Pedagoogika Teadusliku Uurimise Instituudi vanemteadur VÄINO RATASPEPP hakkas keemiaõpetajana tööle 21 aastat tagasi. Teaduslikul tööil on ta olnud tosin aastat. V. Rataspepp on viljakalt edasi arendanud keemia õpetamise meetoodikat. Sellelt alalt on ta avaldanud 10 teaduslikku tööd, ka valmiv kandidaadiväitekirja on keemia õpetamise meetoodikast. V. Rataspepp on milme õpiku kaas-autor ja töövihiku autor. Korduvalt on ta esinenud efektkannetega üliõpilistel ja vabariiklikel pedagoogilistel loengutel, teaduslikel konverentsidel, kursustel ja seminaridel. Edukalt võitis ta osa üliõpilisest näitlike õppevahendite konkursist. Haridusministeeriumi keemiakomisjoni esimehena juhib ta keemia õpetamise probleeme lahendamist.

Tehnud suure töö tunnustuseks anti Väino Rataspeppale Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukiri.

Tallinna 4. keskkooli õppealajuhataja OLGA RAJA-LEID on selles koolis töötanud 28 aastat, sellest viima-sed 8 aastat algklasside õppealajuhatajana. Oma suuri kogemusi kasutades on ta välja töötanud õpilaste tead-miste kontrollimise ja arvestamise uue süsteemi. Ee see edukas on, seda näitab algklasside õppeedukus — edasijõudmine 99 protsenti. Töö kõrval algklassides teeb ta teaduslike eksperimente koolileilike koolis ettevalmistamisel. O. Rajaleiu hoolitsusel on koolis ku-jundatud sisukas ja meeldiv näitlik agitatsioon, mida on kõrgelt hinnatud mitmesugustel ülevaetustel. Teistel koolidel on 4. keskkoolist sel alal olnud väga palju õppida.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium andis Olga Raja-leiule Eesti NSV teenelise õpetaja aunimetuse.

Tallinna Kalatööstusliku Merekooli praktika juhendaja HEINI LOIKEN:

Olen Saaremaalt, Kingissepast. Minu esimene õpetaja Kingissepa keskkoolis oli õpetaja Aarma — suurte kogemustega, väga range ja tähelepanelik, nõudis alati, et kõik oleks korras. Alklasside-aastastest iseloomustavad samad jooned õpetaja Truud. Ka tema oli väga järjekindel ja oskas klassi ühte liita. Alati oli ta rahulik. Mäletan, et me kõik teda väga austasime.

Aineõpetajatest tahaksin nimetada geograafiaõpetaja Metsa. Juhtub, et mõne õpetaja tundides ei ole tööhõkkonda. Ma ei mäleta ühtegi korda, kus tema tunnis oleks nii olnud. Sellest momendist, kui ta klassi astus, olid kõik asja juures. Nüüd, kus mul ise õpetada tuleb, tean, et niisuguse asjaliku tööhõkkonna loomine nõuab õpetajalt palju põhjalikumalt ettevalmistust. Õpetaja Allandi andis meile bioloogiat. Ta ehitas oma tunnid üles väga huvitavalt, raske oli jätta midagi õppimata, midagi mitte teada.

Kõige eredamad ja soojemad koolimuljed on jäänud Kingissepa õhtukoolis õpitud aeg. Koolis valitses väga südamlükke õhkkond, kõik said omavahel hästi läbi, kõik olid aktiivsed. Meil olid oma orkester ja ansambel, sageli korraldasime mitmesuguseid üritusi. Proovid kestsid vahel kella kaheni öösel, aga rahvas lõi aktiivselt kaasa. Kool oli nagu teine kodu. See on väga oluline, eriti õhtukoolis. Kui tead, et on olemas sõbrad, ees huvitav tegevus, on ka õppimine kergem. Kogu aeg olid noortega koos direktor Maria Liiv ja õppealajuhataja Jaan Kallus.

Matemaatikat õpetas meile õpetaja Kaju. Tunnid olid tal väga asjalikud, kuid meelde on ta jäänud oma südamlikkuse tõttu. Ikka juhtus, et hilisõhtutel pärast õppetunde võis teda leida mõnele õpilasele konsultatsiooni andmas. Eesti keele õpetaja Soom oli väga põhjalik. Ta nõudis nii endalt kui ka meilt alati rohkemat, kunagi ei leidnud ta, et on saavutatud lagi. Mäletan tema ütlust: «Konspekt on mul viieteist aastat vana, aga ikka on seda veel vaja täiendada.» Keemiaõpetaja Sooni tunnid olid väga huvitavad. Võib-olla oli seegi üks põhjusi, miks edaspidi valisin elukutse, kus oli rohkem tegemist keemiaga. Lõpetasin kalasaaduste tehnoloogia, keemiat tuli õppida kõvasti ja hoopis ulatuslikuma programmi järgi, kui seda tehakse keskkoolis.

Kõige rohkem elu jaoks on andnud Kalatööstusliku Merekool, kus omandasin kutse. Meil on väga kogenud ja nõudlik kaader. See aga loeb väga palju, kui nõudmised on pidevalt ühesuunalised ja rangelt piiritletud: on nii nagu kruvi paikapannemisegegi — kui hakkad kruvi keerama, tuleb seda teha ikka ühes suunas.

Tagantjärele kooliaastatele tagasi mõeldes võin öelda, et jõenud, mis õpetajast meeldejääva õpetaja teevad, on tähelepanuslikkus, järjekindlus, asjalikkus ja koos sellega parasjagu rangust. Kui õpetajal on need olemas, lähevad kõik asjad paika. Õpetajatel, keda ma veel praegugi selgesti mäletan, oli neid kõigil.

Tallinna Taksoargi autojuht ALEKSANDER BORKMAN:

On tulnud käia päris mitmes koolis, algul 17. keskkoolis, pärast 46. kooli valmistamisest seal ja keskkooli lõpetamisest koguni 15. õhtukoolis. Opin praegugi, pärast ligi kümneaastast vahetega. Minu praegune eriala on masinaehitus Polütehnilises Instituudis.

Kõige enam on õpetajatest meelde jäänud inglise keele õpetaja Ingrid Kuljus. Tänu temale on inglise keele põhi tugev ja olen siiani inglise keele oskusega hästi läbi tulnud. Kui 11. klassis käisin õhtukoolis, siis polnud meil inglise keele õpikut, sellele vaatamata olid hinded head.

Õhtukoolist on kõige paremad muljed matemaatikaõpetaja Aime Ruubelist. Praegugi käin, kui vaja läheb, tema käest küsimas. Käisin õhtukoolis pärast ema surma, sel ajal oli õpetaja Aime Ruubel see, kes aitas siis, kui asjad hakkasid halva poole minema. Ta aitas tagasi tõmbuda normaalsetele roobastele. Muidugi vahe õhtukooli ja päevakooli vahel on tuntuvalt. Õhtukoolis arvestati meiega nagu täiskasvanud inimestega. Kui õhtukoolis jäi mingi töö tegemata, siis said järele teha. Õhtukoolis käimine ei valmistanud mulle mingit raskust, sest põhi oli tugev. Kunagi pole ka istuma jäänud, esimesed neli aastat sain koolist isegi kiituskirja.

Algkoolis oli meil õpetaja Maasikamäe, kes oskas kõige erinevamaid aineid selgeks teha. Õpetajaid on mitmesuguseid. Mõni seletab, ja talle pole üldse tähtis, kas sa said aru või mitte. Õpetaja peab oskama teha oma ainet huvitavaks. Kui õpetaja seda suudab, siis palitseb ka klassis korralik distants. Ma mäletan, mõnikord esitasime õpetajatele üpris vägipoliisi ja isegi üldse küsimusi. Õpetaja pidi oma väimeet kõrgusel olema. Nagu juba eespool juttu, tugevamaks ainek koolis oli inglise keel. Õpetaja Kuljus nõudis tohutult palju. Kooliajal mõtlesin, et küll on range õpetaja, vahel kirusimagi, nüüd aga on hea meel, et ka midagi oskame. Füüsikaga oli aga just vastupidi. Nelja aasta jooksul vahetus meil viis õpetajat. Tookord tundus küll, et on tore ja kerge. Mõnikord sai tundide arvel isegi hipodroomil mototreeningut vaatamas käidud. Nüüd on aga just füüsikaga seotu raske. Hipodroomil käimiseist on võib-olla nii palju kasu, et nüüd võistlen ise, tõsi küll, rallisõidus.

Kool andis kaasa võime omamoodi diplomaatil. Iga õpetaja pidi üht ja sama asja eri moel ütleva. Praegu autojuhtajale on sama probleem. Ka õpetaja püüdis koolis ennast rahulikuna näidata, vihatamist katsus endale hoida. Eks pea ka taksojuht igasuguste inimestega suheldes rahulik olema.

Ehkki palju aastaid on sellest mööda läinud, on selgesti mees esimeene koolipäev. Ma ei julgenud mööda kooli koridori sammugi astuda. Õpetaja Maasikamäe märkas mind ja küsis: «See noormees on siis minu klassist.» Ta viis mind kokku ühe julgema poisiga, kes võttis mu käest kimmi ja kellelgi siis klassi läksime. Esimeene koolipäev oli nagu üks suur päev...

Valga rajooni «Esimese Mai» kolhoosi seatalitaja, Tööpunalipu ordeniga autasustatud SILVIA LEHESTE:

Keskkooli lõputunnistuse saamine ei olnud naljaasi. Kui 1944. aasta sügisel pärast saksa okupantide minemakihutamist Väike-Emajõe joonelt Hummulisse pöördusime, leidsime kodu asemel ainult ahervared.

Koolis tahtsin siiski käia. Papa ütles: «Tütreke, ma ei saa sind kooli panna.»

Raskustele vaatamata õppisin Valga keskkoolis. Meenus, et korteriprematselle tuli voodikoha eest anda 4 m³ kasepuud, 4 puuda jahu, parkkümmend kilo sealihä, 4 vakkka kartuleid, maksta valgustuse eest jm.

Ega minul kui maatidrukul koolis ega kodus laiskuseks aega jäänud. Kui koolitöö vähegi lubas, tuli kodus abiks olla.

Õpetajatest on meelde jäänud keskkooli direktor Henn Sink, kes õpetas eesti keelt ja kirjandust. Oli väga range, nõudlik ja kokku võttes väga tore õpetaja. Samad sõnad võib öelda ka matemaatikaõpetaja Eduard Arviste kohta. Meid õpetama hakkates tegi ta meile selgeks ka selle, mida juba varem oleksime pidanud teadma — ja meie harimine toimus tihti pärast tunde. Õpetaja oskas meid nii pingsalt tööle panna ja tal oli selline autoriteet, et ka suurimatel lobisejatel korralikumine meelde ei tulnud.

Häid õpetajaid oli teisigi. Mulle meeldisid kõik keelteõpetaja.

Pärast keskkooli lõpetamist töötasin pluss üle 19 aasta õpetajana. Algul Tagulas, siis Vaabinas (Võrumaal) ja lõpuks 11 aastat meie majandi territooriumil asunud Sooru algkoolis. Töö kõrvalt lõpetasin Rakvere Pedagoogilise Seminari. Sooru algkoolis töötamise ajast jääb alatiseks meelde nooruke õpetaja

EKP Keskkomitee Kirjastuse trükikoja masinaladuja VAIKE AAVIK:

Kingissepa keskkoolis oli meil hästi tore klassijuhataja Silvia Valvere. Ta oli väga emalik ja sageli tahtsid talle ema öelda. Ükskord ütlesingi. Meie klassijuhataja oli väga sõbralik ja arusaaja, mõistis meid ja oskas alati head nõu anda. Ja mitte ainult õppimiseks, vaid ka eluks.

Tallinna 1. kutseskeskkoolist on hästi meelde jäänud meie grupi meistri ja erialaõpetaja Ralf Kruusi, kes oskas oma ainet väga omaseks teha.

Õpetaja ei peaks õpetama ainult oma ainet. Küll oleks tore, kui ta oleks samas ka inimese sõna oseseks mõttes. Et ta mõistaks õpilast igas olukorras, ükskõik, mis raskused õpilase ette kerkiwad.

Maie Lippur. Tunnen paljusid toredaid inimesi, kuid sellist printsipaalselt, töökat ja meeldivat inimest pole kohanud. Sooru algkool suleti õpilaste puudusel 1967. aastal. Töötasin raamatukogus ja kolhoosi partei-alorganisatsiooni sekretärina. Kolhoosis oli avarad aegade tõulava ja mind paluti tööle seatalitajana. Läkingsi 1969. aasta lõpul.

Kuigi just algkooli algumise tõttu vahetasin elukutset, leian siiski, et käibuskoollide likvideerimine on õige. Algkooli 1–2 õpetajat ei suuda anda õpilastele sügavalt teadmisi kõikides ainetes.

Teiselt poolt soovitaks pedagoogidel ja lastevanematel suuremat järjekindlust ja nõudlikkust noorte suhtes.

Mäletan, et tüdrukuna sai peolgi käidud kummikutega. Klassiõhtutel sõime leiba, millel margariin peal.

Arvan, et mida rohkem me noortele anname (näiteks taskuraha), mida järeleandlikumalt täidame nende pähiendamatu soov, seda rohkem õppimis- ja kasvatusraskusi tekib.

Paljudel vanematel ja õpilastelgi on kujunenud arvamus, et kui kodus palju raha, siis olgu seda lastelgi. Seda on meelde tuletatud ka minu järglastele. Ümber selliselt: «Ema saab sul suurt palka, võiks rohkem taskuraha anda!» Siinkohal meenus ike klassivennast õpetaja jutustus sellest, kuidas ta õpilastega ekskursioonil käis. Ühe majandi zootehniku pojal olevat 3-päevasele ekskursioonile kaasa antud 70 rubla. Viimasel reispäeval laenas poisid aga raha teistelt, sest ta oli oma «tagasihoidlik» taskuraha jõudnud ära raisata.

Õpetajate eest hoolitsetakse tänapäeval hästi. Igal pool pole see alati nii olnud. Kui olin Sooru algkooli juhataja, jättis endine «Esimese Mai» kolhoosi esimees minu kollaselt korterist ilma. Ka tähtpäevadel ei peetud meid mingil viisil mees. Uus esimees Viktor Vilks on suurepärane inimene ja hoolitseb ka nasti kolhoosnike töö- ja elutingimuste parandamise eest. Ka kolhoosnike laste eest hoolitsetakse hästi.

Trükikoja «Ühiselu» korrektor URMI REINDE:

Olen lõpetanud Tallinna 22. keskkooli ja aasta töötanud. Minu lemmikaineks olid eesti keel ja kirjandus ning inglise keel. Eesti keele ja kirjanduse õpetaja Eeta Veevere armastas ise oma ainet ja oskas seda õpilastele selgeks teha ning selle vastu huvi äratada. Oli ka teisi häid õpetajaid. Hea sõnaga meenutan õpetajaid selle eest, mis nad meile rääkisid väljaspool programmi, mis ei ole kuskil kirjas ja mis nagu inimesest endast tuleks. Need head sõnad ja ka riidlemine, kui sulle selgeks tehti, et sa tõesti süüdi olid, jäävad meelde kogu eluks.

Õpetaja ei tohiks olla niisugune, kes ainult küsib. Õpetaja peaks arvestama, et tema vastas seisab inimene ja niisugune inimene, kellele tema aine võib-olla ei meeldigi. Kõige tähtsam on aga see, et õpetaja ei laseks oma üleolekut õpilastest välja paista.

AITAH KOOLIAASTATE EEST

Ekspertmentalse ja Kliinilise Meditsiini Instituudi nooremteadur, neuroloog VIIL TUULIK:

Mul on õpetajatega väga vedanud. Neid on olnud palju ja häid. Kui päris täpne ja aus olla, siis see rida algaks mu oma ema ja isaga. Ema on koguni teeneline õpetaja, praegu pensionil, aeg-ajalt aitab mul ja vennal meie lapsi kantseldada. Küll on see üks kiiduväärt asi, kui sa oma laste puhul oma emaga ühel nõul oled ja siinajani leiad, et ema on kasulik kuuldade võit... Isa on muusikaõpetaja. Tema lemmikütlemine on: «Las laps arene!» Vaat kui õige — paugupealt otsustamine võib rapa viia, anna iseendale ja teistele aega, enne kui ütled või kui otsuse teed...

Käisin Tartus Lina tänava algkoolis. Seal on mul väga hinge jäänud eesti keele õpetaja Hella Aaviste, kes oli ka kogu aeg mu klassijuhataja. Oli tema aga ilus! Mu meelest kõige ilusam. Praegu ma enam ei tea ütelda, kas ta tõesti nii ilus oligi, aga seda tean küll, miks ta siis selline näis. Ta oli muutumatult heas tuju ja lausa säras üleni. Helendas, seestpidi kuidagi. Tahtsid kohe tema külje alla hoida, et sellesse soojusest osa saada. Tal oli minu meelest niisugune õnnelikult ümmargune iseloom, selles mõttes, et nurkadeta ja kantideta, mille vastu teine saaks end ära liita...

Ma ei jõua ilmselt kõiki oma väga häid õpetajaid äraagi nimetada. Tartu 3. keskkoolis andis kirjandust õpetaja Rätsep. Tema tunnis olime alati hiirvaiksed, kuid ta oli väga tasase häälega näine. Nii minu arust tulebki kirjandust õpetada — nii ei õpi mitte kirjandust, mitte Gorkit ega Vildet, vaid seda, mis raamatus peidus. Aga selle leiab kätte südamega, mitte peaga. Õpetaja Rätsep õpetas kirjandust südamega tundma, mitte peaga mõtlema. Mul on praeguseni täpselt mees iga teose iga tegelane, kelle õpetaja Rätsepaga läbi võtsime. Ja see ka, kuidas ja mida tema neist kõneles... Mulle on ikka meeldinud ja eeskujuks olnud rõõmsad ja rahulikud inimesed, nagu oli ka vene keele õpetaja Nõps. Või nagu oli direktor Erika Siilbask — ta ütles, sulle ehk ainult «tere», aga tundsid, kuidas autoriteet tema ümber hõljus nagu omamoodi elektriväli... Aga kõige kolariitsem oli matemaatika ja füüsika õpetaja Lembit Sulbi. Tema tunnid olid lihtsalt põnevad, mitte sellepärast, et ained rasked, eriti noortele daamidele, kellele aine selgestegemiseks õpetaja siis ei tea mis vigureid välja mõles. Ei. Tema oli lihtsalt nõudlik ja järjekindel. Ja põnevaks tegi see, et ei teadnud üalgi, mis moodi ta sind ja su teadmisi kontrollib. Näiteks tegi mõnikord ette teatamata kontrollitöö ja kes kõige enne valmis jõudis, sai «viie». Mina olin muidu viiemees, aga tema küsis mind ükskord viis tundi järjest. Kujutlege pilti, mul on üks, kaks, kolm, neli «viit» kõrvuti ja tema küsis jälle! Tema hindamine oli väga selge: kui tahvli ees sõnagi ei oska lausuda, saab «ühe», Kui natuke lausud, aga valesti, pannakse «kaks». Kui on tera-ke tött ka, on «kolm». «Nelja» sai harva, sest sa kas said aru või ei saanud. Kui said, ja väljenduda ka oskasid, said «viie». Meil oli see teada ja me tundisime klassikaaslaste vastusest alati eksimatult ära, mis hinne paistab... Väga põnev oli. Nii põnev, et tunnis kohe tajusid, kuidas su pea üllatavalt selgelt töötas. See tegi nagu tiivad selga. Raske muidugi oli, sest iga heik võis sind tabada mõni ootamatus, ja sellepärast muudkui pingutasid ja pingutasid. Mul on selgelt mees, kuidas õpetaja Sulbi uksele ilmutades tüdrukuid palvetasid: «Oh taevast, taevast, läheb jälle lahti!» Aga ta oli alati heatahtlik, ka nende vastu, kes tegid küll tööd ja püüdsid, aga kellel pea lihtsalt ei võtnud matemaatikat. Ta ei lubanud ka meil kihistada, kui mõni ainult humanitaarsete aegade tütarlaps tahvli ees vaiks ja punastas. Huumoriga mees oli ta küll, naeris, kui mõni naljakas asi juhtus, aga ise nalja ei teinud, polnud aega, pidi meid tagant tuupima. Praegu on ta ülikooli - eksperimentaaltöökojas teaduslik töötaja, ja on ikka endine, aia taga kõrgi asjades ja nähtuste mõtet ja slsu... Vahetasi temaaga hiljuti oma telefoninumbri, sest nüüd huvitavad meid mõlemad meditsiinilised aparatuurid, mind arstina ja teda nende väljamõttejana-tegijana. Praegu ajab naerma, kuidas me tollal teda vaheldumisi vihkasime ja armastasime. Praegu austame ja armastame. Kui sa endast lugu pead, pead austama sirget ja õiglat inimest...

Ma räägiksin ka oma õppejõududest, kellega mul on samuti väga vedanud. Aga peamine vedamine õpetajate ja õppejõududega seisab minu arust selles, et neil on olnud peale aine või eriala õppida inimestesse suhtumist. Et neist endist on samapalju olnud õppida kui raamatutest. Oeldakse, et «kõige eest, mis on minus head, võlgnen tänu raamatule». Jah, kuivõrd õpetaja Rätsep õpetas raamatute kaudu inimesi nägema. Muidu ju oleme inimese kasvamine ikka inimestest kõigepealt. Raamatut võib kõrvale panna, aga õpetajad, kes sinuga su ellu kaasa tulevad, kasvatavad sind ise, praegugi veel. Ka või sellega, et õpetasid teisi ja ennast oma isiku kaudu paremini mõistma. Või mis paremini. Üldse mõistma. Nägema. Raamatust on varu abi, kui su süda on lukus. Kas pole nii? Kurb ainult, et harva on võimalust õpetajatele öelda, et tunned, mida head nad sulle kõik andnud on.

Paide rajooni Laupa 8-kiassilise kooli direktor HEINTZ KAYAK alustas pedagoogiteed 23 aastat tagasi, Laupa kooli on ta juhtinud 8 aastat. Kool paistab silma kõrge õppeedukuse (edasi jõudmine 100 prots.) ja hästi korraldatud kasvatus töö poolest. Väga palju on teiste koolide direktoritel ja vanempeeneerijutidel tiisil kasvatamisel. Märkigem sedagi, et juba aastaid on seal olnud häid ettevõtmisi rahvaste sõrpusse ja esteetilisel kasvatamisel Märkigem sedagi, et juba aastaid on Laupa koolist kõik 8. klassi lõpetanud läinud edasi õppima. H. Kavaku eesvedamisel on koolil tekkinud head koostöösidemed kodukandi majanditega.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium andis Heintz Kavakule Eesti NSV teenelise õpetaja aunimetuse.

Harju rajooni «Rahva Võidu» kolhoosi peaaagronoom JAAN VANTRAMMÄE:

Koolikäimiseist on väga palju aega tagasi, palju on ununenud. Toredaid õpetajaid oli ju hulk. Aga mäletan, kui käisin veel Tüäksi kooli 5. klassis. See oli 1941. aastal. Siis tuli meile uus koolijuhataja August Kirsen. Ta oli hästi mõnus, kuigi nõudlik õpetaja. Tema tunnid olid huvitavad, ta mõistis õpilasi kõigi nende vempudega. Mäletan, meil oli klassis kaks barreljeefi. Ükskord rabelemisega kukkus üks neist maha ja sai vigi. Võtsime siis selle katkise barreljeefi kaenlasse ja läksime August Kirseni juurde. Rääkisime ära, et niisugune lugu juhtub. Ja ega meiega riiduld ega karistatud ka.

Olustvere Tehnikumi päevilt on mees õpetaja Artur Animägi. Ta õpetas meile bioloogiat. Ei mäleta, et ta oleks kunagi endast välja läinud või närviline olnud. Poiste hulgas oli tal suur autoriteet. Tema juures said kõik asjad rahulikult ja üks-teistmõistvalt ära aetud, kui keeruline see situatsioon vahel ka oligi. Artur Animägi oli ka väga suurte teadmistega õpetaja. Ta luges meile botanikakursust peaaegu ülikoolilõugute tasemel ja oskas selle aine hästi huvitavaks teha, õpetas loodust mõistma ja armastama.

Väga vajalik on, et õpetaja oleks nõudlik. Nõudlikkuse peaks olema aga koos õpilase mõistmisega. Ainuüksi range nõudlikkusega kaob üldiselt õpetaja vastu. Nõuda ja mõista — need kaks omadust on väga vajalikud. Kahjuks jääb tänapäevane õpetaja aga aeg napiks õpilastele individuaalseks tähelepanemiseks.

Erinev minu kooliajast on ka see, et praegu õpetaja nagu vastutaks õpilaste edasiõppimise eest rohkem kui õpilane ise. Ja see mõnikord otsekui sunnib õpetajat «kõlmeks» tegema, olugi et see käib tema südame-tunnistuse vastu.

Tallinna 21. keskkooli keemiaõpetaja ODETTE LILLEMÄGI on pedagoog olnud juba 24 aastat, sellest 19 aastat 21. koolis. Tema tööle annab hinnangu õpilaste püsiv huvi keemia õppimise vastu. O. Lillemäe algatusel organiseeriti koolis keemiaklassid, mille õpilased on edukalt esinenud nii vabariiklikel kui ka üleilmailistel keemiaolümpiaadidel. Oma rikkalikke kogemusi jagab ta igal aastal õpetajate täienduskursustel ja seminaridel. 10 aastat on O. Lillemägi olnud Haridusministeeriumi keemiakomisjoni liige. Tallinna linnanõukogu eelmise koosselu ajal oli ta linna täitevkomitee liige.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium andis Odette Lillemäele Eesti NSV teenelise õpetaja aunimetuse.

MARGUS VIKMAA fotod

J. Lauristini nim. Tallinna 16. keskkooli matemaatikaõpetaja ANNE PÕITEL:

Minu esimene õpetaja Tallinna 22. keskkoolis oli meesõpetaja, Küllap ta just seetõttu ja oma nõudlikkusega ongi meelde jäänud. Pärast teda oli järgmistel õpetajatel, kes nii nõudlikud ei olnud, meiega raske.

7. klassist alates õppisin Tallinna 42. keskkoolis. Keskmaste õpetajatest meenus klassijuhataja Ester Värk. Ta oli alati viisakas ja õpilastega suhtlemisel taktiline. Tahaksin ka ise niisugune olla.

9. klassist alates sai meie klassijuhatajaks matemaatikaõpetaja ja Milvi Känd. Algul oli ta nagu õpetaja ikka. Teda kui inimest oskasin hinnata alles keskkooli lõppuole — viimastes klassides — või veelgi hiljem. Me käisime lõpupeksuratsioonil Karpaatides, kus viibisime koos pikka aega, seal õppisime teda uudset nägema.

Väin öelda tema kohta — inimlik inimene, tore inimene. Mulle meeldib tema huumorimeel. Iroonia tunnis vahetevahel vihasid meid, aga küllap see nii oli mõeldudki.

Ta erines meeldinult mõnedest kolleegidest seetõttu, et ta oli alati rahulik, igas olukorras.

On õpetajaid, kes leiavad kontakti õpilastega, ja ka neid, kes seda ei saavuta. Mõks see nii on, et oska seletada. On lihtsalt olemas mingi eriline omadus. Temal see omadus on. Ta ei jäänud meile võõraks.

Kuigi meie lõpetamisest on hulk aega möödas ja praegu olen tema ametikaaslane, jääb Milvi Känd meile alati oma õpetajaks, ükskõik kui palju aega sellest möödu.

See ei ole juhus, et minust ja minu pinginaabrist Liia Seapast said matemaatikaõpetajad. See on meie õpetaja teene. Mul oli hea meel, kui kuulsin, et ta on uuesti õpetaja.

Oma õpetajat püüan ma paljuski jäljendada.

Kõigepealt tema huumorimeel.

Huumor aitab õpetajat kõige halvemast üle saada. Kurb, kui õpetajal huumorimeelt ei jätku.

Teiseks — tema rahulikkus, asjalik ja sõbralik suhtumine õpilastesse.

Aineõpetajana olid tema seletused alati arusaadavad ja tahvlijoonised väga korralikud. Mina nii ilusaid teha ei oska, kuigi tahaksin.

Ma ei mäleta, et tema hindamine olnuks ebahõige. Vähemasti nurinat ei olnud. Ta pani niipalju, et niisuguseid hindeid, nagu need tegelikult olid. Need, kellel tuli edasiõppimisel matemaatikaeksam anda, tegid kõik selle ilusasti ära.

Oleme pärast kooli mitu korda oma klassiga kokku tulnud. Sel puhul kujunes iseenesest mõistetavaks, et teised võivad kohal olla, aga tema peab olema.

Ühe õpetajaga on mul veel vedanud. See mälestus pärineb instituudi praktikaaajast. Mul oli see õnn, et kõik oma praktika tegin läbi Aime Ruubeli käe all. Tema andis meile hea kooli igas mõttes. Tema tunnid olid nii põnevad, et löid lihtsalt tummaks.

Oli niisugused praktikaja juhendajad, kes täpselt ette kirjutasid, kus ja mida peab tegema ning hiljem seda täht-tähtelt nõuavad. Tema ütles midagi, aga me võisime valida ka ühegi.

Analüüsi korral arvestas ta inimese individuaalseid iseärasusi. Mitte kõikidele ei õnnestunud ta kõike. Ta vaatas, kellele ja mida võib. Mulle ütles kõik ära, kui oli viilets tund. Aga sellest oli kasu.

Tema suhted õpilastega olid ülimalt head. Nendeigi puhul ta vaatas, kes on kes. Ta nägi klassi mitte ainult aine, vaid ka inimese seisukohalt. Tahaksin selles temaga sarnelda.

Õpetajaamet on kahtlemata raskem, kui see esialgu näib. Igav igas hea ikka. Kõige väsitavam on tundideks valmistamine, tunni andmine pole selle kõrval midagi. Kõrvaloleval õpetajast õpetan 11. klassis uue programmi järgi. See peaks matemaatikutele mõndagi ütleva.

Mul on praegu käsil kolmas tööaasta ja üramineku mõtteid peab veel ei ole.

NEED, KELLE TÖÖD HINNATI RINNAMÄRGIGA «HARIDUSTÖÖ EESRINDLANE»

(Algus 1. lk.)

Asta KASAK, Eesti NSV Haridusministeeriumi koolide inspektor.

Helle KAUVER, KSO «Noorus» Keskkoolkogu treener-inspektor.

Tarmo KERSTNA, Tartu 10. keskkooli direktor.

Rein KESKPAIK, Kosejõe eritarnakooli kasvataja.

ARVO KIMMEL, Viljandi Rajooni TSN TK haridusosakonna meetodikakabineti juhataja.

Tii KIVILA, Loka keskkooli direktori asetäitja õppealal.

Ruth KIVISTIK, A. H. Tammsaare nim. Tartu 1. keskkooli õpetaja.

Maria KLIMOVA, Tartu 5. keskkooli õpetaja.

Klavdia KNJAZHIHINA, Tallinna 41. 8-kl. kooli õpetaja.

Laine KOLTSOVA, Pärnu 21. lastepäevakodu juhataja.

Eha KONGO, Tartu 3. keskkooli õpetaja.

Hans KONIST, Rakvere Kaugõppekeskkooli direktor.

Jevgenia KOZLOVA, Lähete keskkooli õpetaja.

Rozalia KOTOVENKO, Tallinna 25. keskkooli pikapäevärühma kasvataja.

Rudolf KRAANI, Ruusmäe 8-kl. kooli õpetaja.

Vaiko KRUSEMENT, Sargvere 8-kl. kooli direktor.

Heli KUKLI, Valga 2. 8-kl. kooli õpetaja.

Saima KULDEPP, Ridala 8-kl. kooli õpetaja.

Irina KULIKOVA, Pärnu 7. 8-kl. kooli õpetaja.

Vilma KUUT, Nõo keskkooli õpetaja.

Laine KÖPP, Põlva keskkooli klassi- ja koolivälise kasvatustöö organisator.

Laine KÄRSTEN, Kohila-Järve 1. keskkooli direktori asetäitja õppealal.

Linda KÜTT, Fr. R. Kreutzwaldi nim. Võru 1. keskkooli õpetaja.

Juta LAHI, Tallinna Keskrakooni TSN TK haridusosakonna kasvatustöö inspektor.

Zinaida LAZARENKO, Tallinna 14. keskkooli direktori asetäitja õppealal.

Kalju LEHT, Türi keskkooli direktor.

Helju LEIROST, Padise õhtukeskkooli direktori asetäitja õppealal.

Helvi LENGI, Ametiühingu Tartu Linnakomitee esimees.

Aime LEPPER, Tartu 2. eritarnakooli direktor.

Anna LILLE, Rääpa 8-kl. kooli direktori asetäitja õppealal.

Aino-Silvi LOEBERG, Kose keskkooli õpetaja.

Linda LOKK, J. Anveldi nim. Tartu Pedagoogilise Kooli pedagoogilise praktika juhataja.

Helgi LUIGEND, Pärnu 5. 8-kl. kooli õpetaja.

Julia LUMI, Sindi keskkooli direktori asetäitja õppealal.

Lehte LÖHMUS, Jõgeva keskkooli õpetaja.

Helme LÖIV, Valga lastepäevakodu juhataja.

Valter MAASEL, Suuremõisa 8-kl. kooli direktor.

Laine MAIDLAS, Pärnu 4. keskkooli õpetaja.

Mai MAISTE, Pärnu-Jaagupi keskkooli õpetaja.

Biruta MALM, Valga 2. keskkooli klassi- ja koolivälise kasvatustöö organisator.

Valentina MANDRIK, Tallinna 36. keskkooli õpetaja.

Valeria MARKELOVA, EKP Narva Linnakomitee osakonnajuhataja.

Johannes MARTIN, Antsla keskkooli õpetaja.

Anton MEIUS, Kihelkonna 8-kl. kooli õpetaja.

Aime MELTSA, Kuusalu 46. kooli õpetaja.

Naima MERISOO, Tallinna 46. keskkooli õpetaja.

Linda METSAORG, Eesti NSV Noorte Loodusõprade Keskmaja direktor.

Valter MULDA, Tartu 14. 8-kl. kooli õpetaja.

Jaak MURI, Sindi õhtukeskkooli õpetaja.

Aleksandra MUSTINA, Tartu 6. keskkooli õpetaja.

Milvi-Silvia MÄEPALU, Mustla keskkooli õpetaja.

Vilve MÄNNA, V. Kingissepa nim. Kingissepa keskkooli direktori asetäitja õppealal.

Lembit MOLDER, A. Kesleri nim. Kohila-Järve keskkooli direktori asetäitja õppealal.

Helgi NOOK, Kingissepa 8-kl. kooli õpetaja.

Virve NÕUD, Märjamaa keskkooli õpetaja.

Meinhard OLLE, Kiviõli 2. keskkooli õpetaja.

Elviira OMLER, Tapa 1. keskkooli õpetaja.

Klavdia ORGUSAR, Narva 4. keskkooli õpetaja.

Elmar PADU, Haapsalu 1. keskkooli direktori asetäitja õppealal.

Karin PALO, Pärnu 8-kl. abi-kooli direktor.

Leili PALOTS, A. Haava nim. Pala 8-kl. kooli õpetaja.

Valentin PEDAK, pensionär, Eesti NSV Haridusministeeriumi keemiakomisjoni liige.

Mihail PIMENOV, Narva 8. 8-kl. kooli õpetaja.

Praskovia PODGORNAYA, Tallinna 23. keskkooli õpetaja.

Tamara POTASOVA, Narva 3. 8-kl. kooli õpetaja.

Taljana PROKATSOVA, Narva 1. internaatkooli õpetaja.

Erene PUKK, Tartu 7. keskkooli õpetaja.

Leili POLDEPP, A. Jakobsoni nim. Pärnu 1. keskkooli õpetaja.

Loreida PARKSON, Keila 1. keskkooli õpetaja.

Margit RAHNIK, Laupa 8-kl. kooli õpetaja.

Vello RAIDMAA, Tallinna Spordinternaatkooli õpetaja.

Reet RAJASMA, õpetaja-pensionär.

Leida REIDLA, EKP Tartu Linnakomitee inspektor.

Linda RIGOLT, Pärnu 9. 8-kl. kooli õpetaja.

Aita REILAND, Tammisaare algkooli juhataja.

Helgi ROOTS, Andru 8-kl. kooli direktori asetäitja õppealal.

Helgi RUUSMAA, Are 8-kl. kooli direktor.

Juta RÄASK, Iisaku keskkooli õpetaja.

Edgar SAABAS, Juurikaru algkooli juhataja.

Helgi SAAL, Kingissepa õhtukeskkooli õpetaja.

Helgi SAAR, ELKNO Keskkomitee osakonnajuhataja.

Virve SAAR, Aegviidu 8-kl. kooli õpetaja.

Leida SAARIK, Võru Rajooni TSN TK haridusosakonna meetodikakabineti juhataja.

Mare SAMM, Haapsalu 2. keskkooli õpetaja.

Zoja SAMORUKOVA, Haapsalu 1. keskkooli õpetaja.

Lembit SAUER, Hiiumaa Rajooni TSN TK haridusosakonna koolide inspektor.

Endel SEPA, Sindi õhtukeskkooli direktori asetäitja õppealal.

Henn SEPP, J. Anveldi nim. Tartu Pedagoogilise Kooli Pärnu filiaali juhataja.

Reet SEPP, Järvakandi keskkooli direktori asetäitja õppealal.

Urve SILLASTE, Valga 1. keskkooli õpetaja.

Osvald SINIPALU, Kääpa 8-kl. kooli õpetaja.

Aino SOKK, Vääna 8-kl. kooli direktor.

Leontina SOLMAN, Tallinna 6. keskkooli õpetaja.

Elle-Mai SOOTS, Tallinna 17. 8-kl. kooli õpetaja.

Aili STRANDMANN, Aseri keskkooli õpetaja.

Salme SUUSI, Põltsamaa keskkooli õpetaja.

Salme SUUT, Tallinna 42. keskkooli õpetaja.

Helle-Mall SUUMANN, Tartu 11. 8-kl. kooli õpetaja.

Alfred SÜLLA, Kõpu eritarnakooli õpetaja.

Galina SISKINA, Rakvere 2. keskkooli õpetaja.

Evstolia SVARTSBURG, Sirgala 8-kl. kooli õpetaja.

Galina ZAHHAROVA, Pärnu 3. keskkooli direktori asetäitja õppealal.

Helju TALVIK, Elva keskkooli õpetaja.

Emilie TAMM, Mõniste 8-kl. kooli direktor.

Meeri TAMMARU, Tartu sanatoorse keskkooli õpetaja.

Hilja TARMA, Laiuse 8-kl. kooli õpetaja.

Valli TATAR, Võhma 8-kl. kooli õpetaja.

Bergardt TEINO, Tapa erikooli direktori asetäitja õppealal.

Linda TENSING, Luunja 8-kl. kooli õpetaja.

Lilli TIGANE, Jõgeva keskkooli õpetaja.

Aksel TIIDEBERG, Abja keskkooli direktori asetäitja õppealal.

Olev TOOMET, Valgjärve 8-kl. kooli direktor.

Silvia TRUUPÖLD, Tartu 10. keskkooli õpetaja.

Ilja TUHK, Rannu 8-kl. kooli direktor.

Oskar TUVIK, Rääpa keskkooli direktor.

Nina TIMBAL, Tallinna 12. 8-kl. kooli õpetaja.

Ludmilla TSABANOVA, Võru 2. keskkooli õpetaja.

Olme TONISSON, Tartu 2. eritarnakooli õpetaja.

Miralda TONUSSOO, Väike-Maarja keskkooli õpetaja.

Emilie UBALHT, Valga Kaugõppekeskkooli õpetaja.

Uuno ULP, Puistari erikooli õppe-tööstöökoja juhataja.

Uuno URB, Sausti 8-kl. kooli direktori asetäitja õppealal.

Ellen UUSTALU, V. Kingissepa nim. Tallinna 20. keskkooli õpetaja.

Raul UULMAN, Tallinna Kalini Rajooni Laste ja Noorte Spordikooli õppealajuhataja.

Olime VAARMAA, Pootsi 8-kl. kooli õpetaja.

Vaiko VAGA, EKP Pärnu Linnakomitee lektor-konsultant.

Vaiko VAIDE, Märjamaa keskkooli õpetaja.

Maria VAKULOVA, Narva 10. keskkooli õpetaja.

Leili VALGE, Rääpa keskkooli õpetaja.

Marge VALLASTE, A. Tisleri nim. Kunda keskkooli õpetaja.

Mai VÄRBOLA, M. Härma nim. Tartu 2. keskkooli õpetaja.

Salme VARES, Viljandi 5. lastepäevakodu juhataja.

Nelli VESTER, Tallinna 4. keskkooli õpetaja.

Olme VIJARD, Võru õhtukeskkooli direktor.

Ervin VILEPILL, Vabariikliku Koolinoorte Kehakultuuri Meetodilise Kabineti direktor, KSO «Noorus» aseesimees.

Dorrit VILLES, L. Koidula nim. Pärnu 2. keskkooli õpetaja.

Viktor VISNOV, Kohila-Järve 14. keskkooli õpetaja.

Laine VOLTRI, Tartu 7. keskkooli õpetaja.

Jekaterina VORONTSOVA, Kohila-Järve eritarnakooli kasvataja.

Leida VOSKRESENSKAJA, Kohila-Järve 10. 8-kl. kooli õpetaja.

Olme VUNK, Põltsamaa keskkooli õpetaja.

Melanie VÄRK, Saku 8-kl. kooli õpetaja.

Leida VÄSTRIK, Haapsalu sanatoorse internaatkooli kasvataja.

Eduka 1958 aastal üldhariduslike koolide õpikute kirjastamisel said rinnamärgi «Haridustöö eesrindlane»:

Maret ARUKAEV, kirjastuse «Valgus» toimetusejuhataja.

Endel LEIBAK, kirjastuse «Valgus» vanemtoimetaja.

Viljaka pedagoogiline 1958 aastal rinnamärgi «Haridustöö eesrindlane» veel järgmised pedagoogid:

Tema GERMAN, Narva Polittehnikumi õpetaja.

Hilja KANDU, Tartu Meditsiinkooli õpetaja.

Kaja KELL, Tallinna Kergelõhustehnikumi õpetaja.

Kalju KILK, Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeeriumi inspektor.

Leelo KOLAR, Tallinna Muusikakooli õpetaja.

Viivi METS, Võru Tööstustehnikumi õpetaja.

Leili MÖLLER, Tallinna Riikliku ja Kooperatiivkaubanduse Tehnikumi õpetaja.

Hilja OKSA, Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeeriumi teaduslik-meetodilise kabineti juhataja.

Julia PROTSKAJA, Tallinna Ehitus- ja Mehaanikatehnikumi õpetaja.

Ilmar RAIEND, Tallinna Põlutehnikumi õpetaja.

Ilme SAKS, Tallinna Kõrgema graafikakooli õpetaja.

Hilja VAHAR, Tallinna Muusikakeskkooli õpetaja.

Aleksander VOLKOV, Sillamäe Mehaanikumi õpetaja.

Salme HAAVIK, Tihemetsa Sovhoostehnikumi õpetaja.

Lehtkuu KÄRASAAR, Türi Näidisovhoostehnikumi õpetaja.

Karin KOOLMEISTER, J. Gagarini nim. Näidisovhoostehnikumi õpetaja.

Artur KORGE, Kehtna Näidisovhoostehnikumi õpetaja.

Eedi KÖRVALG, Jämeda Sovhoostehnikumi õpetaja.

Mare OOTSING, Rääpa Sovhoostehnikumi õpetaja.

Valdek ROOSAAR, Olustvere Sovhoostehnikumi õpetaja.

August TÄGER, Põllumajandusliku Hariduse Valitsuse vaneminsener-meetodik.

8. okt. kell 17 — «Seadus ja sina» — töökoos.

9. okt. kell 9.05, kordussaadet kell 17 — vene keele tund.

10. okt. kell 9.05, kordussaadet kell 17 — «NT tegutses» — tutvumise autotestitorite töös.

11. okt. kell 9.05, kordussaadet kell 17 — eesti kirjandus: rahvaluule.

12. okt. kell 9.05, kordussaadet kell 17 — matemaatika: ajamistest Eestis 18.—19. sajandil.

13. okt. kell 9.05 — geograafia: geoloogiline ajavahemik.

15. okt. kell 9.05 — keemia: kaltsium looduses ja tehnikas. Kell 17 «Põliskunstid tund».

16. okt. kell 9.05, kordussaadet kell 17 — vene keele tund.

17. okt. kell 9.05, kordussaadet kell 17 — algklassidele: lugusid loomadest.

18. okt. kell 9.05, kordussaadet kell 17 — eesti keel: «Etiimologia» — esineb prof. Paul Ariste.

19. okt. kell 9.05, kordussaadet kell 17 — füüsika: aine erisoojus, kalorimeeter.

20. okt. kell 9.05 — keemia: filterveevärk.

Õnnitleme Teid!

Saara Kallik, kauaaegne Tallinna 7. keskkooli õpetaja sünnipäeval.

Therese Parkja, K 8-kl. kooli endine õpetaja sünnipäeval.

Agnessa Hõlta, Mustvee 2. keskkooli õpetaja, 50. sünnipäeval.

Maimu Joffe, Haapsalu sanatoorse internaatkooli õpetaja, 50. sünnipäeval.

Miralda Narusk, Maidla 8-kl. kooli õpetaja, 50. sünnipäeval.

Laine Päll, A. Haava nim. Pala 8-kl. kooli õpetaja, 50. sünnipäeval.

Nina Vassiljeva, Maardu keskkooli õpetaja, 50. sünnipäeval.

TEADAANDED

Rakvere Pedagoogikakool pakub tööd sõjandusõpetajale. Kuupalk 120–130 rubla. Võimaldatakse elamispind. Teateid saab Rakvere, Pioneer 12, tel. 451-38.

Geodeesia ja Kartograafia Peavalitsuse 1974. a. alalise ja kaardide väljandamise plaanist on Eesti NSV alal (Inn 76) alandatud kes- ja nimetatud alalset hviitlust, on võimalik enne 15. oktoobrit k. a. tellimust vormistada pe- või keskramatukaupluses. ÕPIKUTE FONDIDE OSAKOND

Toimetaja L. Siimaste

Toimetuse aadress: 200 001. Tallinn, Pikk 7. 40.

Telefonid: toimetaja 433-18, toimetaja asetäitjad 433-18 ja 403-81, vastutav sekretär 404-47, ideoloogiasak 484-16, pedagoogiasak 493-97, reaalainete ja töökasvatuse osak 404-47, humanitaarainete ja esteetilise kasvatuse osak 404-47, algõpetuse ja koolivälise kasvatuse osak 403-81.

Väljandaja: kirjastus «Pedagoogika» Tallinn, Pikk 73 (kirjastuse juhtkond) ja Pikk 97 (raamatupidamine ja kassa).

«Nõukogude Õpetaja» ilmub igal laupäeval.

Tallinnist: aastas 1 rubl. 4 kop., poolaastas 52 kop., kvartaliks 26 kop. Üksiknumbrid hind 2 kop.

Trükkpöõnnaid 2. tiraaž 13.000.

EKP Keskkomitee Kirjastuse Trükkkoda, Tallinn, Pärnu mnt. 67-a.

«Ньюкуде вытает» — орган Министерства просвещения СССР и Профсоюзной организации работников просвещения, высшей школы и научных учреждений Эст. ССР г. Ленинград.

MB-08108 Tell. nr. 2681

MINISTEERIUM JA AMETIÜHING ANDSID ÜHISE AUKIR